

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Кіровоградський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка**

Кафедра державно-правових дисциплін та адміністративного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

проф. Соболев Є.Ю.

«29» серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми фінансового права

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність/напрямок 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма _____ **Доктор філософії** _____
(назва)

Факультет _____ **історії та права** _____
(назва факультету)

Форма навчання _____ **денна, заочна** _____
(денна, заочна)

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права»
для аспірантів за спеціальністю **081 Право**.

Розробник: **Манжула А.А.**, доктор юридичних наук, доцент, професор
кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права.

Робочу програму схвалено на засіданні **кафедри державно-правових
дисциплін та адміністративного права**

Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира
Винниченка

Протокол від “29” серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри (проф. Соболь Є.Ю.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання*
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань 08Право (шифр і назва)	Вільного вибору аспіранта	
Блоків/модулів – 1	Напрямок підготовки/ спеціальність: 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки	
Розділів/змістових модулів – 1		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
		Вид контролю:	
		залік	залік
	Лекції		
		12 год.	12 год.
		Практичні, семінарські:	
		14 год.	14 год.
		Лабораторні:	
		год.	год.
		Самостійна робота:	
		64 год.	64 год.
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	- год.
		Консультації:	
		-	-
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 2 год.	Освітньо-науковий рівень: доктор філософії		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права» є поглиблення аспірантами науково-теоретичних та практичних знань у сфері фінансового права, проводити оригінальні самостійні наукові дослідження та здійснювати науково-педагогічну діяльність.

Завданнями навчальної дисципліни є формування у аспірантів знань, вмінь та навичок щодо формулювання і розв'язання комплексних наукових й практичних проблем різних інститутів фінансового права, організації та здійснення науково-дослідної діяльності у різних фінансово-правових сферах, зокрема норми фінансового права, які регулюють публічну фінансову діяльність і фінансову систему України; фінансового контролю, бюджетного устрою і бюджетного процесу, юридичної відповідальності за фінансові правопорушення та за порушення бюджетного законодавства; особливостей податкових, кредитних, страхових, банківських і валютних правовідносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни в аспіранта мають бути сформовані такі компетентності:

- здатність робити науковий аналіз нормативно-правові акти у фінансово-правовій сфері, досліджувати норми фінансового права які регулюють різні сфери фінансово-правових відносин.

- здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню фінансових правопорушень, вживати заходи для їх усунення;

- здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації з фінансово-правових питань;

- здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в фінансово-правовій галузі;

- здатність аналізувати значний обсяг наукової інформації з різних джерел, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час вирішення наукових завдань у фінансово-правовій сфері.

В результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен продемонструвати наступні результати навчання:

- знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми у фінансово-правовій сфері;

- знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності;

- знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи фінансово-правової діяльності для розв'язання проблем у сфері фінансового права;

- узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, аргументовано їх пояснювати;

- здатність виявити проблеми та визначити наукові завдання у фінансово-правовій сфері.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретико-правові основи розвитку теорії фінансового права Актуальні питання теорії фінансового права.

Методологічні проблеми вивчення фінансового права. Фінансове право й економічні науки. Фінансове право і наука про фінанси (фінансова наука).

Проблеми сучасного визначення предмета та методу фінансового права.

Проблемні питання предмету фінансового права, методологічні проблеми вивчення фінансового права. Фінансове право України в системі національного права.

Тема 2. Особливості правового регулювання фінансового контролю в Україні

Особливості фінансово-контрольних правовідносин, їх зміст. Система фінансового контролю; завдання і функції Рахункової палати, Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби та Державної аудиторської служби України; особливості внутрішнього фінансового контролю; порядок здійснення недержавного аудиторського контролю; завдання і функції органів Державної фіскальної служби та порядок здійснення нею фінансового контролю.

Види санкцій, що застосовуються органами фінансового контролю, порядок їх накладення; порядок оскарження неправомірних дій посадових осіб органів фінансового контролю; соціальні та правові заходи захисту прав посадових осіб органів фінансового контролю.

Правові позиції щодо окремих спорів, що виникають в сфері фінансово-контрольних відносин.

Проблеми правового регулювання у сфері здійснення фінансового контролю. Способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.

Тема 3. Специфіка структури податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин

Співвідношення державних публічних доходів з доходами Державного і місцевих бюджетів України. Виключне право України на встановлення державних доходів.

Розвиток законодавства про податки і збори та його вплив на їх систему й порядок справляння цих платежів.

Елементи юридичного складу податку як юридичної конструкції. Порядок встановлення податків і зборів. Дія норм податкового права. Реєстри платників податків.

Тема 4. Актуальні питання бюджетного процесу

Головні розпорядники, розпорядники і одержувачі бюджетних коштів та їх повноваження. Порядок подання та розгляду законопроектів, які впливають на доходну чи видаткову частину бюджетів.

Складання проекту державного бюджету України. Розгляд та прийняття державного бюджету України. Повноваження Кабінету Міністрів України на стадії розгляду та прийняття державного бюджету.

Роль Міністерства фінансів України на стадії виконання бюджету. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на стадії виконання бюджету. Стадії виконання Державного бюджету України за видатками. Верховна Рада України у бюджетному процесі. Внесення змін до закону про державний бюджет України.

Складання місцевих бюджетів. Розгляд та затвердження місцевих бюджетів. Виконання місцевих бюджетів. Порядок внесення змін до рішення про місцевий бюджет.

Тема 5. Доктриальні проблеми бюджетної децентралізації

Критерії розмежування видів видатків на основі принципу субсидіарності з урахуванням критеріїв повноти надання послуги та наближення її до безпосереднього споживача.

Критерії розмежування видатків між бюджетами. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України. Міжбюджетні трансферти: поняття та види. Видатки, які здійснюються з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Видатки місцевих бюджетів. Теоретико-методологічні засади дослідження питань фінансових нормативів бюджетної забезпеченості.

Субвенції з державного бюджету. Дотація вирівнювання з Державного бюджету України.

Тема 6. Проблеми правової регламентації та державного регулювання в сфері надання банківських послуг

Механізми державного регулювання фінансової системи.

Механізми державного регулювання банківської сфери в інтересах забезпечення фінансової безпеки України

Напрями реалізації державою комплексних заходів з упорядкування, контролю, нагляду за ринком та запобігання зловживанням і порушенням у сфері фінансового ринку.

Тема 7. Теоретико-методологічні засади дослідження питань фінансово-правової відповідальності

Відповідальність за порушення бюджетного законодавства України в системі юридичної відповідальності: поняття і специфічні риси відповідальності за порушення бюджетного законодавства України.

Актуальні питання правового регулювання надання публічних гарантій, взяття державних і місцевих запозичень та фінансування публічного боргу.

Актуальні питання фінансово-правової відповідальності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів/змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Тема 1. Теоретико-правові основи розвитку теорії фінансового права	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 2. Особливості правового регулювання фінансового контролю в Україні	18	2	2			14	18	2	2			14
Тема 3. Специфіка структури податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 4. Актуальні питання бюджетного процесу	17	4	2			11	17	4	2			11
Тема 5. Доктриальні проблеми бюджетної децентралізації	15	2	2			11	15	2	2			11
Тема 6. Проблеми правової регламентації та державного регулювання в сфері надання	15	2	2			11	15	2	2			11

банківських послуг												
Тема 7. Теоретико-методологічні засади дослідження питань фінансово-правової відповідальності	16		2			14	16		2			14
Усього годин	105	11	14			77	90	14	14			77

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1.		14	14
1.	Тема 1. Теоретико-правові основи розвитку теорії фінансового права	2	2
2.	Тема 2. Особливості правого регулювання фінансового контролю в Україні	2	2
3.	Тема 3. Специфіка структури податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин	2	2
4.	Тема 4. Актуальні питання бюджетного процесу	2	2
5.	Тема 5. Доктриальні проблеми бюджетної децентралізації	2	2
6.	Тема 6. Проблеми правової регламентації та державного регулювання в сфері надання банківських послуг	2	2
7.	Тема 7. Теоретико-методологічні засади дослідження питань фінансово-правової відповідальності	2	2
	Разом	14	14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма

1.	Тема 1. Теоретико-правові основи розвитку теорії фінансового права	8	8
2.	Тема 2. Особливості правового регулювання фінансового контролю в Україні	14	14
3.	Тема 3. Специфіка структури податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин	8	8
4.	Тема 4. Актуальні питання бюджетного процесу	11	11
5.	Тема 5. Доктриальні проблеми бюджетної децентралізації	11	11
6.	Тема 6. Проблеми правової регламентації та державного регулювання в сфері надання банківських послуг	11	11
7.	Тема 7. Теоретико-методологічні засади дослідження питань фінансово-правової відповідальності	14	14
	Разом	77	77

9. Індивідуальні завдання не передбачено

10. Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Актуальні проблеми фінансового права»:

навчальні заняття, самостійна робота аспірантів, робота в науковій бібліотеці КДПУ імені В. Винниченка та мережі Інтернет, контрольні заходи.

Види навчальної роботи аспірантів:

- лекція;
- семінарське заняття;
- консультація;
- залік.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

За типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, дослідницький, аналітичний, індуктивний, дедуктивний

За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка.

За системним підходом: стимулювання та мотивація, контроль та самоконтроль.

За джерелами знань: словесні (розповідь, пояснення, лекція) і наочні (демонстрація, ілюстрація).

За рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання.

11. Методи контролю

Оцінювання якості знань аспірантів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

11.1. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень аспіранта (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності аспіранта на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання аспірантом тощо.

Форми участі аспірантів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, наукові доповіді тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми розділу на *семінарському занятті - 5 балів:*

- **5-4 б.** ставиться, коли аспірант повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить покликання на потрібну

літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Аспірант робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

- **2,5-3 б.** ставиться, коли аспірант засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

- **1,5-2 б.** ставиться аспірантові, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

- **0,5-1 б.** одержує аспірант, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

До 15-ти балів аспірант може отримати за виконані завдання *самостійної роботи* з певної теми модуля, з урахуванням якості, повноти виконання завдання.

До 5-ти балів ставиться аспірантові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань;

До 20-ти балів ставиться аспірантові, який підготував значний за обсягом та змістом конспект до семінарських занять з певної теми модуля;

10 балів одержує аспірант, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

Якщо аспірант жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

За рішенням кафедри аспірантам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, аспірантських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: **до 25 балів**.

35 балів аспірант може отримати за плідну роботу на лекції та семінарі.

Аспірант, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав *поточних оцінок*, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях аспірант може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

11.2. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Одна контрольна робота у формі трьох теоретичних питань передбачено за результатами вивчення тем модуля 1.

Тривалість виконання контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

До контрольної роботи допускаються всі аспіранти незалежно від результатів поточного контролю.

Для проведення контрольної роботи розроблено контрольні завдання двох варіантів, які є рівнозначні за трудомісткістю.

За виконання контрольної роботи аспірант отримує бали, які враховуються в процесі розрахунків підсумкової семестрової оцінки: за перше теоретичне питання аспірант може отримати – до 8 балів, за друге теоретичне питання – до 8 балів, за третє – до 9 балів.

У процесі виконання контрольних завдань аспірант може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Аспірантові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими аспірантами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення аспірантом установлених правил виконання контрольних завдань викладач позбавляє можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати контрольного заходу аспіранта, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Результати контрольної роботи доводяться до відома аспірантів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Перескладання контрольних робіт допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

11.3. ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ

З означеної дисципліни передбачена така форма семестрового контролю, як залік, який проводиться у кінці семестру.

Усім аспірантам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60% від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («зараховано», «незараховано») та за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку здобувача вищої освіти. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, аспірант обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

12. Схема нарахування балів, які отримують аспіранти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
№ 1									<i>Підсумков а семестров а</i>
T. 1	T.2	T. 3	T. 4	T.5	T.6	T.7	Самостійна робота	Контрольна робота	
5	5	5	5	5	5	5	40	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс.

14. Рекомендована література**ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Воронова Л.К. Фінансове право: Навч. посібник (для студ. вищ. навч. закл.)/ Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін.), 2-ге вид., стерео.; – К.: Правова єдність, 2010. – 395с.
2. Сергієнко В.В., Попова С.М. Фінансове право. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 392с.
3. Фінансове право: навч. посіб./ за ред. М.П. Кучерявенка. - Х.: Право, 2015 р. - 288с.
4. Фінансове право. Академічний курс: підручник/ О.П. Орлюк.-К.: Юрінком Інтер, 2016 р.-808с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

5. Андрущенко І. Форми та методи державного контролю на ринку цінних паперів // Право України. 2012. №2. с.47-49.
6. Блажевич В. Проблеми формування місцевих бюджетів та перспективи їх вирішення. // Право України.-2002.-№5.-с.116.
7. Богомазов М. Зовнішній та внутрішній аудит: взаємозв'язок і розподіл функцій // Вісник НБУ. 2001. №7. с.60.
8. Бурлаков Р. Про систему державного фінансового контролю.// Право України.- 1998.-№3.-с.69.

9. Бюджетне право і бюджетний процес в Україні/ Д.А.Бекерська. – Одеса: Юридична література, 2014.-206с.
10. Вакулич І.П. Податкове адміністрування та ефективність податкової системи // Фінанси України. 2003. №2. с.54-59.
11. В. Ольшанченко. Банківські платіжні картки: основні принципи і організаційні процедури використання // Бухгалтерія. –2001. -№ 11.
12. Дмитренко Г.В. Організація і здійснення державного контролю в Україні (фінансово-економічні аспекти) : дис. ... д-ра наук з держ. управління : 25.00.02 / Київ, 2011. 480 с.
13. Ковальчук А. Фінансове право: усталений термін з невизначеним предметом // Право України, - 2005, - № 8, - С.100-104.
14. Коментар до законодавства про фінансово-правові санкції/авт.. коментар ЄС. Дмитренко - К.: Юрінком Інтер,2007.-416с.
15. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль в системі управління : монографія. Київ : Ельга; Ніка-Центр, 2002. 360 с.
16. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України/за заг.ред. П.В. Мельника.-К.: Юрінком Інтер, 2013. - 240с.
17. Манжула А.А. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності науково-дослідних установ в Україні: поняття та сутність // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2014. – № 35. – Т 1. – С. 46-50.
18. Савченко Л.А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 / Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2002. 455 с.
19. Шевченко Н.В. Механізм оцінки ефективності державного фінансового контролю в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.08. Суми, 2011. 21 с..

Нормативно-правові акти:

20. Конституція України. від 28.06.96р. №254к/96 // Відомості Верховної Ради України.-1996.-№ 30.-ст. 141.
21. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р.// Відомості Верховної Ради України, 24.12.2010, № 50, ст. 572, стор.1778, № 50-51;
22. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. // Відомості Верховної Ради України, 02.05.2003, № 18, ст. 144.
23. Кодекс України про адміністративні правопорушення. від 07.12.84р. №80731 // ВВР.-1985.-№51
24. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. №2341-3 // ВВР.-2001.-№25-26.
25. Митний кодекс України. від 11.07.2002. №92-IV.
26. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 20.03.1991 № 872-ХІІ// Відомості Верховної Ради УРСР, 18.06.1991, № 25, ст. 281
27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України. від 16.07.99р. №996-14 // ВВР.-1999.-№ 40.-ст.365.

28. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. Закон України від 12.07.2001 № СП-16/2001/52-43// Відомості Верховної Ради України, 04.01.2002, № 1, ст. 1.
29. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.97р. №280-ВР // ВВР.-1997.-№ 24.-ст.170.
30. Про Національний банк України. Закон України від 20.05.99р. №679-14 // ВВР.-1999.-№ 29.-ст.238.
31. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні. Закон України від 05.04.2001 року № 2346-III // ВВР.-2001.-№29.-ст.137.
32. Про Рахункову палату. Закон України від 11.07.1996 № 315/96-ВР // ВВР.- 1996.-43.-ст.212.
33. Про страхування. Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 30.04.1996, № 18, ст. 78.
34. Про цінні папери і фондовий ринок. Закон України від 23.02.2006 № 5241 // Відомості Верховної Ради України, 04.08.2006, № 31, ст. 268, стор.1126.
35. Про систему валютного регулювання і валютного контролю. Декрет Кабінету Міністрів України від 19.03.93р. №25-93 // ВВР.-1993.-№17.-ст.184.